

Uttalelse 4

Tittel: «Putins invasjon av Ukraina må møtes med globale strukturelle løsninger»

Forslagsstiller: Styret

Putins invasjon av Ukraina må møtes med globale strukturelle løsninger

Attac Norge er en del av den internasjonale fredsbevegelsen. Vi fordømmer Putins folkerettsstridige invasjon av Ukraina. Attac Norge står i solidaritet med det ukrainske folk og det russiske folk som nå kjemper mot Putins krig i ulike former. Krigen har tydeliggjort og forsterket store strukturelle problemer som sårbarhet i global matforsyning og energidistribusjon, internasjonal korrupsjon og håndtering av flyktningstrømmer. Attac Norge krever at krigen løses helhetlig og langsiktig for å ikke forsterke eksisterende og fremtidige kriser.

Vi i Attac Norge støtter innføringen av økonomiske sanksjoner for å få en slutt på krigen. Likevel er det viktig at disse sanksjonene er midlertidige og koblet til krav om fredsforhandlinger. Sanksjoner mot Putin og Russlands oligarker skal ikke skade det russiske folk. Hovedtyngden av økonomiske straffetiltak bør derfor rettes mot politisk elite og oligarker, slik som det er foreslått av mange. Dersom slike tiltak skal være effektive må eierskapsregister innføres. Attac Norge krever derfor fortgang i den norske prosessen og internasjonalt samarbeid for å få på plass et eierskapsregister. Kun slik kan utenlandske verdier kartlegges.

Budsjettutgifter til våpen og medisinske behov til sårede har vokst eksponentielt for Ukraina de seneste ukene. I kjølvannet av krigen vil Ukraina videre trenge midler for å rekonstruere sine hjem, infrastruktur og velferdstjenester. Ukrainas utenlandsgjeld er allerede på 125 milliarder dollar. Å betjene utenlandsgjeld både under og etter krigen vil bety kutt i en rekke nødvendige sosiale og miljømessige tiltak for Ukraina. Det vil gå utover de som nå er tvunget til å kjempe i en krig de aldri ville ha, eller har måttet flykte fra sine hjem. Lånene som allerede er gitt til Ukraina av IMF og Verdensbanken har vært betinget av omfattende nyliberal omstrukturering i hele den ukrainske økonomien, det mens konflikten fra 2014 har pågått i bakgrunnen. Noen av kravene som fulgte lånene var reformer innen pensjoner, energisektoren, landbruk, statlig sysselsetting, privatisering og politisk styring. Attac Norge krever at Ukrainas eksisterende utenlandsgjeld slettes og at finansiering via IMF, Verdensbanken og EU ikke kan gis som lån med betingelser om nyliberal strukturpolitikk.

Invasjonen av Ukraina har forverret den pågående strømkrisen i Europa. En rekke land har gjort seg avhengige av russisk olje og gass. Russland leverte før Putins invasjon rundt 40 prosent av all gass brukt i Europa. Med sanksjoner mot Russland rammes tilgang på energi for en rekke europeiske land, hvor de nå må gå tilbake til bruk av kull. Olje- og gassprisene har skutt i været som følge av Putins invasjon. Norge anslås å tjene seks ganger så mye på olje og gass i år som i fjor, hele 1750 milliarder kroner. Norge skal ikke tjene seg rikt på krigføring. Attac Norge mener derfor at disse midlene må gå uavkortet til å håndtere verdens kriser; krig, pandemi, ulikhet, sult, klima og natur. Sivilsamfunnsstøtte vil også være avgjørende for å bygge demokratiske endringer verden over.

Under dagens markedsliberale regime vil de økte olje- og gassprisene uunngåelig føre til økte investeringer og press på videre utbygging i disse sektorene, noe som vil skade kampen mot den globale miljøkrisa. I Norge presser det oljeindustrielle komplekset allerede på for utvidelse av utvinning og produksjon av olje og gass på norsk sokkel. Attac Norge avviser ethvert forsøk på å bruke krigen som påskudd for å utvide olje- og gassutvinning. For å bryte ut av den onde sirkelen som energimarkedene setter oss i, er det avgjørende med en styrt politisk avvikling av fossil produksjon, blant annet ved at både Norge og andre land innfører en gradvis stigende karbonavgift koblet med omfordelingsmekanismer.

Ukraina kalles Europas brødkurv og verdens kornkammer. Ukraina alene står for 13 prosent av verdens maiseksport og 8 prosent av verdens hveteeksport. Rundt femti prosent av kornet som brukes gjennom Verdens matvareprogram kommer fra området Russland-Ukraina. Antall mennesker i akutt hungersnød har økt fra 80 millioner til 276 millioner på 4 år. En stans i matproduksjon og eksport fra Russland og Ukraina vil derfor ha store konsekvenser for mattilgang -og priser for land som allerede befinner seg i dyp matusikkerhet. Attac Norge mener at krigen i Ukraina nok en gang viser at land må få mulighet til å bygge opp beredskapslagre -og programmer for å sikre egen befolkning nok mat. Det betyr at Norge må støtte land i det globale Sør sin kamp for denne muligheten i Verdens handelsorganisasjon.

Krav:

- Det må settes en dato for når et eierskapsregister skal komme på plass i Norge
- Det trengs et globalt system for eierskapsregister
- Norge må bidra internasjonalt for gjeldsslette for Ukraina, samt andre land i krise, og sikre gode mekanismer for gjeldshåndtering i tilsvarende krisesituasjoner
- Norge skal vise solidaritet med alle flyktninger, også ikke-Ukrainske borgere.
- Vi må se en rask og rettferdig oppskalering av den globale omstillingen fra fossil energi til fornybare energikilder
- De forventede økte oljeinntektene går til energiomstilling og internasjonalt utviklingsarbeid
- Norge må bygge opp et beredskapslager for mat og jobbe internasjonalt for at andre land kan bygge opp egne beredskapslagre -og program i WTO.